

Zachtzinnig aan zeer stille wateren.

Hij doet mij nederliggen in
grazige weiden; Hij voert mij
zachtzinnig aan zeer stille wateren.
Psalm 23: 2.

Op uw wil is, zoo ge naar kennis Gods
taalt, nog nader te letten. Het veld waar onze
wil op werkt, kreeg in de dagen onzer vaderen
geen ploeg en geen eg naar behooren. De
grootte strijdvaard was toen, of de wil vrij of
gebonden is. En zelfs in de predicatie en op
de catechisatie werd voor het overige de hoogte
beteekenis van onzen wil verwaarloosd. Ja,
zijn er niet kringen, waar zelfs nu nog heel het
terrein van den wil onontgonnen ligt?

Natuurlijk wil dit niet zeggen, dat er en in
den tijd onzer vaderen en in ons eigen verleden,
geen kennis Gods door den wil gewaarsd
is. Hoe zou dat kunnen? Alsof de wil alleen
in actie kwam door wat over den wil zelf in
een boek gedrukt staat of van den kansel wordt
geleerd. Het is de Heere, die uw wil in actie
zet, en bij die actie richt ten goede. Hij is het
die „in u werkt beide het willen en werken
naar zijn welbehagen“, en hoe zou uw God
daarbij aan predicatie of lectuur gebonden zijn?

Slechts dit bedoelen we, dat wie zoo rijk en
gelukkig is, niet alleen elken morgen en elken
avond uit de Fonteine der Goddelijke Ontferming
met een druppel genade verkoold te worden, maar
ook tijd en inzicht ontving, om denkend in de he-
lige dingen in te leven, toch verkeerd doet,
met een zoo belangrijk bestanddeel van zijn
zielskracht als in onzen wil is gelegen, zoo goed
als geheel buiten zijn onderzoek te laten. Dit
verantwoordt, en er tergevezeen aanvaardt hij
te bepalen, verrijkt. Onze wil is zoo iets on-
speurlijk wonderbaars, zoo Goddelijk gewrocht
van schepping in onze ziel, en zoo diep inge-
sneden trek van het Beeld Gods, „welk zich
in ons afspegelt, dat er zelfs gemis aan er-
heid en bewondering uit spreekt, zoo we er den
sluier voor laten hangen.

Bovendien, onze wil is een zoo machtig in-
strument, dat wie het onadenkend hanteert,
er zich zoo licht zelf mee wondt.

Ook moet ge tusschen tijden en tijden onder-
scheiden.

Er is een kinderleeftijd, en ook daarna een
leeftijd van nog jong in jaren zijn, waarin men
instinctief leeft, en doet wat men doet, zonder
te weten waarom men het doet.

Maar er komt ook een tijd, dat de troebel-
heid uit de wateren bezinkt, en de spiegel van
het bewustzijn helder wordt, en dan komt er
nadenken. Nu is onze eeuw weer verder dan
de eeuw onzer vaderen, omdat ze ouder is. Het
vroegere instinctieve leven gaat al meer over
in bewust leven. En wie dien overgang niet
meemaakt, raakt ten achteren.

Heel de Kerk zal 't ontwaren, dat ze
kracht inboet, als ze staan blijft bij het oude,
zonder haar inzicht in dit oude met de eischen
van ons verhelderd bewustzijn in overeenstem-
ming te brengen. Dan raakt ze buiten het leven;
haar predicatie sluit zich niet aan bij wat in het
leven gist en woelt. Zoo wapent ze haar ge-
loovigen niet, en wordt zelve oorzaak, dat ze
in steeds zwakker positie buiten gevecht raakt
te midden van de groote worsteling der geesten.

En zeg zelf, gaat het dan aan, voor een tijd
als den onzen, nu de wil allerwegen voortvoer
van onderzoek en nadenken is, onder Christe-
nen te doen als ging ons de kennis van den
wil niet naar aan?

Toch bepalen we ons hier in onze lijn.
Deze meditatien strekken, om de ziel nader
den verborgen omgang met haar God in te leiden.
Dit vraagt om kennis Gods. Om zulk een ken-
nis Gods die zelve het eeuwige leven is. In
die kennis Gods moeten we wassen. En dat
wassen nu in de kennis Gods gaat meer nog
door den wil, dan door ons verstand.

Dat is het punt, dat we thans aandringen.
De heilige apostel spreekt het zoo bevestigd uit:
„Wandelen waardiglijk den Heere tot alle beha-
gelijkheid, dat is het waardoor we in alle goede
werken vrucht dragen en tegelijk wassen in de
kennis Gods“ (Col. 3: 10).

Wie zijn wil zoo buigt, dat hij tenslotte zelf
niet anders wil dan zijn schuldenaar vergeven,
die komt door deren sijnen wil tot de ken-
nis van den ontfermenden God die hem vergeeft.

Voor God is het vergeven geen uitwendige
regel, dien hij toepast. Het vergeven komt uit
zijn wil om te vergeven, en die wil om te
vergeven, komt uit zijn Wezen. Komt hij er
nu toe, om ook zelf alzo te willen, zoo wordt
ge hierin gelijkvormig aan uw Vader die in de
hemelen is. Wat Jezus zei: „Weet dan, dat hij
volmaakt, gelijk uw Vader die in de hemelen
is, volmaakt is, wordt dan in u verwezenlijkt;
verwezenlijkt op dit punt; en alzo u van Gods
geleide voelende, komt ge tot die kennis
Gods, die niet een van buiten geleende les is,
maar uit uw verwantschap zelf aan God op-
komt.

Verstaat ge het heerlijke, het intieme, het
Godzalige hiervan?

Nu dit.
In den kracht is niet alle mensch eender,
en evenmin in vrijen tijd.

Er zijn er, die diep en scherp met hun denken
alle dingen ontleden en doordenken kunnen,
maar er zijn er veel meer nog, eenvoudigen in
den lande, die dit niet kunnen. We zullen de
laarsten daarom niet stompinnig noemen,
maar een feit is het toch, dat zelfs de meesten
niet in staat zijn, alle stuk van onze heerlijke
belijdenis in volle rijkdom door te spreken.

Ze kunnen dat eenvoudig niet.

Ze missen er het vermogen toe.

En ook de vrije tijd verschildt zoo bij den
een en bij den ander. Een werkmans, die
s' morgens vóór dag en daup zijn woning ver-
laat, om er eerst s'avonds moede terug te
keeren, wat tijd blijft hem voor studie der
heilige dingen, vooral zoo ge hem vergelijkt
met een predikant of een hoogleraar in de
Godgeleerdheid, die er heel den dag in ver-
keeren kan? Waar dan nog bijkomt, dat, be-
halve de tijd, ook de gelegenheden zoo uiteen-
lopen. Voor zulk een studie is voorbereiding,
is lectuur, is stilte noodig. En wat verschil dan
niet tusschen een knecht achter den ploeg, en
een predikant met vooruitdru, gevulde boeken-
kast en eigen studeervertrek?

Zoekt ge nu de kennis Gods voornamelijk
in het weten, en zegt ge dat de aldus ver-
kregen kennis Gods het eeuwige leven is, hoe
weerd wordt ge dan niet? Alsof het eeuwige
leven het meest aan gestudeerde personen toe-
kwam, en de herder achter zijn schapen dolend
voortging.

Ge gevoelt zelf, dat kan, dat mag niet.
Is de kennis Gods het eeuwige leven, dan

moet het wassen in die kennis Gods te koop
zijn voor iets waar een ieder over beschikt, voor
den geleerde in zijn studie, voor den daglooner
bij zijn werk, voor de bezige moeder in haar
gezin.

En dan komt ge immers vanzelf op den wil,
en kunt ge met verstandelijke studie niet uitkomen.
Of toont ook de uitkomst niet, hoe heel wat
geleerden al den indruk maken van schier
buiten alle kennis Gods te staan, onderwijl
tal en tal van drukbezige eenvoudige zielen
een geur van eeuwig leven van zich geven?

En hier nu raakt ge de gevoelszenuw van
het leven zelf.

Een wil werkt in een iegelijk mensch. De
wil komt in actie elken dag. De wil is in
allen en bij alles werkzaam. De werking, de
actie, de kracht van den wil, zijn drift en aan-
drift moge sterk uiteenlopen, maar zonder wil
is geen handeling, geen daad, geen optreden
in het leven.

Hier valt dus het verschil tusschen mensch
en mensch weg. Een ieder staat er dagelijks
voor, in wat stille of armelijke levenspositie
ook geplaatst, er is een wil die wil, een wil
die werkt.

Dit gaat stil en rustig toe.
Het is niet iets aparts dat bij het leven bij-
komt; het is de zielsdrang zelf die in alle ad-
er van het leven klopt.

Zachtzinnig, aan zeer stille wateren, zet die
wilsactie zich heel den dag door in ons leven
voort. Bij allen. Op ieder oogenblik. In elke
ontmoeting. Het is een nooit rustende, telkens
opnieuw gevoede stroom van wilskens,
wilsbeslissing, wilsactie, die gestadig, rustig voort-
kabbelt, het leven zelf verzelt, en het ten
deele draagt.

Het is alzo in aller macht, door die gesta-
dige wilsuitingen tot steeds wassende kennis
Gods, en hierdoor tot steeds rijker bezit en
genieting van het eeuwige leven te geraken, in-
dien we maar die wilsuitingen steeds minder
afschieden van den wille Gods en ze steeds
meer uit Gods wil afleiden.

Zoo valt alle weerdheid weg.

Of ge een klein leven hebt, of een groot
leven, het doet er niet toe; ook al verloopt uw
leven als het stil vloeien van een zachte beek,
de kennis Gods kan er elken dag door ver-
rijkt worden, en ge kunt er dagelijks door
wassen in het eeuwige leven. Een vorstin op
den troon even goed als een daglooner achter
den ploeg, een geleerde in zijn studeervertrek
niet beter dan een die den spoel wentelt in
het weefgetouw.

Zachtzinnig gaat dit, als aan zeer stille wa-
teren; ook heeft het dit kostelijke, dat het
geen extra-tijd buiten het dagelijksch leven
vraagt.

Alle studie van het verstand vergt tijd apart.
Men moet er zijn dagtaak voor afbreken. Er
tijd afzonderlijk voor nemen. En juist dat kan
zoo menigmen bijna niet. Het leven is voor
veel een molen die nooit stil staat.

Maar ook dit komt bij de kennis Gods
door „het willen van uw wil“ niet in aanmer-
king, is er zelfs ondenkbaar bij.

De wil werkt nooit buiten, altoos alleen
in het leven. Of ge dus achter den ploeg
loopt, of achter de schoolbank staat, thuis
uw kinderen verzorgt, of uw kranten verpleegt,
het is al om 't even. Het is al wilsmuting,
wilsbeslissing. En nits ge daarbij met dien wil
niet tegen Gods wil ingaat, en niet van Gods
wil afwijkt, maar uw wil met den wil van God
samenvalt, is 't al een bezig zijn, waardoor ge
wassen kunt in de kennis Gods, om door
die kennis te rijpen in 't eeuwige leven.

Amsterdam, 19 Juni 1903.

Kerkelijke rechtspraak.

Een typisch staaltje van de eigenaardige
wijze, waarop in de Hervormde kerk recht
wordt gesproken, levert het vonnis, door het
classicaal bestuur van Amsterdam geveld
over den onbezoldigden godsdienstonderwij-
zer Th. van Eesteren.

Deze godsdienstonderwijzer was voorstand-
er van de „gelooftgezing op het gebed“,
stak zijn gevoelen niet onder stoelen of
banken, maar dreef er openlijk propaganda
voor, en werd deswege door den kerkeraad
in zijn betrekking geschorst.

De geschorste kwam nu in hooger beroep
bij het classicaal bestuur, dat niet alleen de
schorsing handhaafde, maar hem ook ver-
valen verklaarde van de bevoegdheid tot het
uitoefenen van kerkelijke rechten en tot het
aanvaarden van kerkelijke bedieningen, on-
dat hij door zijn handelwijze in strijd kwam
met zijn belofte, „den Heiland getrouw te
willen volgen, en den bloei der Nederland-
sche Hervormde kerk te bevorderen, ja, over-
eenkomstig de beginselen en het karakter
der kerk, het Evangelie van Jezus te onder-
wijzen en te verkondigen.“

Een zeldzaam geval dus van „leertucht“
in de Hervormde kerk, te opmerkelijker,
omdat als eerste oordeelkenaar van dit
classicaal vonnis, de naam staat van Ds. E.
Laurillard!

Natuurlijk denken wij er niet aan, het
voor dezen godsdienstonderwijzer op te ne-
men. De leer van de „gezing door het
gebed alleen“, is ook in ons oog een ge-
vaarlijke leer, die Christus' kerk te be-
strijden heeft.

Maar wat in dit vonnis ons ergert is, dat
het classicaal bestuur van Amsterdam een
godsdienstonderwijzer uit al zijn kerkelijke
rechten ontzet, en bij publiek vonnis voor
heel de kerk te schande maakt, omdat hij
voor de gebedsgezing ijvert, terwijl dit
zelfde classicaal bestuur geen vinger uitsteekt
naar de moderne predikanten, die openlijk de
Schrift verwerpen, Christus' godheid looch-
nen, het zoenbloed van het kruis verachten,
en van de wedergeboorte door den Heiligen
Geest niets weten willen. Ja, dat ditzelfde
classicaal bestuur een vier predikanten tot
zijn voorzitter kiest, en door hem dit ban-
vonnis teekenen laat.

Hier geldt meer dan ooit het: Wee u! van
Christus over hen, die den mug uitzijgen
en den kemel doorzwelen.

Zulk een tuchtoefening openbaart erger
nog dan volkomen tuchtelooheid, hoe diep
een kerk zinkt, die den „bloei van haar
eigen kerk“ stelt stelt boven de waarheid
Gods, en alleen als er gevaar dreigt, dat

zieltjes voor haar zullen verloren gaan, naar
den banbliksem grijpt.

Het nieuwe Gymnasium.

Het plan van onze Christelijke vrienden
te Rotterdam, om een Gymnasium en
Hoogere Burgerschool op Gereformeerden
grondslag op te richten, was een verblij-
dend levensteeken uit de tweede stad van
het rijk.

Of de saamkoppeling van Gymnasium en
Hoogere Burgerschool op den duur profijt-
telijk zal blijken, laten wij aan onze paedag-
ogen van professie ter beoordeling over.
Maar het pleit voor de energie en werk-
kracht onzer Rotterdamse broeders, dat
zij de stichting dezer dubbele school aan-
dorsten. Rotterdam toont daarmee, dat
het niet alleen in handelsbelangen opgaat,
maar ook een open oog heeft voor de we-
tenschappelijke studie.

Uit het verslag van de jaarvergadering,
dezer dagen in de Rotterdamse Kerkbode
gepubliceerd blijkt, dat de zaak goeden
voortgang heeft. De reeds bestaande Hoog-
ere Burgerschool werkt uitnemend. En het
gymnasium, dat den naam van Marx-
gymnasium dragen zal, zal met September
worden geopend. Reeds nu hebben tal van
leerlingen zich aangemeld; en onder het
rectoraat van Dr. Van der Valk, die door
zijn dissertatie blijk gaf van buitengewone
gaven, zal ook dit Christelijk gymnasium
zijn spoedig in toenemenden bloei en goe-
den wetenschappelijken naam verblijden
mogen.

Zoo breidt zich allengs het getal onzer
Christelijke gymnasia uit. Wanneer straks
de wet op het Hooger Onderwijs ook
financielen steun zal bieden, dan zal het
noorden van ons land zeker niet achter-
blijven. Friesland en Groningen gaan reeds
lang van het plan zwager. Slaagt Rotter-
dam, dan zal dit zeker een machtige aan-
sporing wezen voor de beide provincies,
die door de historie zoo nauw zijn vereend,
om de handen ineen te slaan en een gym-
nasium te stichten, dat een middelpunt van
geestelijke actie voor het Calvinistisch noor-
den worden kan.

Vorstenmoord.

De gruwel in Servie geschied, heeft heel
Europa met bange ontzetting en diep afgrij-
zen vervuld.

Hoe scherp men ook het despotieke op-
treden van koning Alexander veroordeelt
moge, hoe weinig sympathie men ook ge-
voele voor de hofdame, die tot koning
zich opwerkte, er is niets dat dezen vorsten-
moord, met koel beraad en listig overleg ten
uitvoer gebracht, verontschuldigt.

Hier was niets dan dierlijke weerdheid aan
het woord. Een koning die door zijn op-
fieren tot schietstijf wordt gekozen, en met
28 kogels doorboord, den laatsten adem uit-
blaast; een koningin wier lijf aan de schand-
lijke lusten van een troep soldaten wordt ten
prooi gegeven, is een beeld uit de hel, dat
de wildste fantasie overtreft. Men moet in
de historie terug naar de praetorianen-moor-
den te Rome en de gruwelen van het hof
der Merovingers, om een weerga te vinden
van wat in onze eeuw van hooge bescha-
ving en in een Christelijk land is geschied.

Maar